

"Megalomaner Trauerkitsch"

De bouw van het Holocaust-Mahnmal is eindelijk begonnen

Achtergrond - 8 september 2003

(4 september 2003) Na jarenlange vertraging is in Berlijn een begin gemaakt met de bouw van het [Holocaust-Mahnmal](#). Niet iedereen is tevreden met het concept van architect [Peter Eisenman](#). "Gaan wij Duitsers ons meer met de Holocaust bezighouden, als het monument groter wordt gemaakt?"

Ook het ontwerp van het monument is mikpunt van kritiek geweest. Tegenstanders van Eisenmans concept menen dat het *Mahnmal*, zoals dat nu wordt gerealiseerd, te groot is. De Duitsers zouden in de verleiding kunnen komen om elke kritische vraag naar hun omgang met de Holocaust af te doen, door naar het omvangrijke monument te verwijzen. De grootte van het *Mahnmal* zou voor eens en voor altijd laten zien hoezeer de Duitsers zich het lot van de vermoorde joden aantrekken. "Megalomaner Trauerkitsch" als afsluiting van het publieke debat over het nazi-verleden? Passante Renate Niederdraenk (55) uit Essen deelt deze vrees niet. "Het monument kan niet groot genoeg zijn". Matthias Mulke (60) uit Erfurt daarentegen kan zich goed vinden in de kritiek. "Natuurlijk is het veel te groot!", zegt hij, driftig wijzend op een plattegrond van het *Mahnmal*. "Als de Duitsers naar hun mening was gevraagd, was het niet zo groot geworden", weet Mulke. De vraag, of hij daarmee voor een kleiner monument pleit, beantwoordt Mulke met een wedervraag: "Gaan wij Duitsers ons meer met de Holocaust bezighouden, als het monument groter wordt gemaakt?"

Het *Holocaust-Mahnmal* zal uiteindelijk een oppervlakte van bijna twintigduizend vierkante meter gaan beslaan. Het monument zal bovendien worden voorzien van een ondergronds [Ort der Information](#), dat onder andere ruimte moet gaan bieden aan een register waarin de 4,4 miljoen bij naam bekende slachtoffers van de Holocaust zullen worden opgenomen. De werkzaamheden moeten in oktober 2004 worden afgerond. Dat betekent dat vanaf nu wekelijks zo'n zestig betonnen pijlers moeten worden neergezet. Loopt alles zoals gepland, dan wordt het Holocaust-Mahnmal op 8 mei 2005 geopend, exact zestig jaar na de Duitse capitulatie in de Tweede Wereldoorlog. Het bedrijf Berlin Tourismus Marketing prijst het toekomstige monument nu al aan in een folder. De titel? "Sporen van het joodse leven".

Mark Schenkel is student Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en

schrijft regelmatig artikelen voor het Duitslandweb. Momenteel studeert hij aan de [Humboldt Universität](#) in Berlijn.

Frankfurter Allgemeine Zeitung

[Peter Eisenman im Stelengang](#)

Die Welt

[Holocaust-Mahmal: Information unterirdisch?](#)

Der Spiegel

[Verstörender Gesang](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2383/megalomaner-trauerkitsch>